

11. 5. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Národní Pro bono fórum - jak pomáhají advokáti

Názory na to, zda a jak často advokáti pracují zdarma, aniž by je k tomu někdo nutil, se poměrně zásadně rozcházejí. A to i mezi samotnými zástupci profese. U těch ale zřejmě převažuje přesvědčení, že v zásadě každý advokát nezřídka využije své schopnosti a dovednosti ve prospěch bližního, který se bez prostředků ocitne v právní nouzi. Obávám se ovšem, že lid obecný si ve své většině bude myslet pravý opak. Můžeme se pak jen dohadovat (neb nemáme podklady, ze kterých by se dalo vycházet), zda blíže pravdě jsou ti či oni.

Není ovšem až tak důležité, na kterou stranu pomyslného sporu se stavíte. Z hlediska konkrétních potřebných osob a obecně z hlediska fungování právního státu je důležité, aby takoví advokáti skutečně existovali a aby jich pokud možno přibývalo. K tomu se snažila přispět také konference Národní pro bono fórum, kterou ve středu 28.4.2010 pořádala nezisková organizace Public Interest Lawyers Association (PILA)[1] ve spolupráci s Českou advokátní komorou. Záštitu nad akcí převzal předseda Ústavního soudu ČR JUDr. Pavel Rychetský.

Hlavním cíle konference bylo podpořit rozvoj tzv. pro bono advokacie, v rámci níž se advokáti zcela dobrovolně bez nároku na odměnu zapojují do poskytování právní pomoci lidem bez prostředků nebo neziskovým organizacím.

Mezi řečníky, kteří hledali odpověď na otázku, co konkrétně lze pro rozvoj pro bono advokacie udělat, nechyběli předseda České advokátní komory Martin Vychopeň, ústavní soudce Stanislav Balík, anglický advokát Lord Andrew Phillips, zástupkyně advokátní kanceláře Allen & Overy Marcela Hogenová nebo brněnský advokát Tomáš Rašovský. Svůj pohled představí také zástupci neziskových organizací Kateřina Veselá z Fokusu Praha a Vítězslav Dohnal z pořadatelské organizace. Akce se zúčastnilo více než 50 zástupců advokátních kanceláří, neziskových organizací, akademické obce a justice.[2]

Lord Phillips připomněl to, že v době, kdy on vstupoval do profese advokáta (rok 1957), bylo naprosto nemyslitelné, aby advokát odmítl pomoc nemajetnému. Pokud by tak učinil, přišel by postupně i o své platící klienty, protože by jej přestali vnímat jako součást komunity. Dále hovořil o propagaci pro bono prostřednictvím pro bono týdnů připravovaných ve spolupráci mezi profesními komorami a neziskovými organizacemi. V návaznosti na proslov Lorda Phillipse se rozvinula diskuse mimo jiné o tom, jak lze do poskytování právního poradenství zapojit studenty právnických fakult a zda by u nás mohla fungovat výuka metodou tzv. právních klinik.

Spolu se Stanislavem Balíkem účastníci zapátrali v minulosti české advokacie po tom, zda je možné najít historickou inspiraci pro rozvoj pro bono. Odpověď ovšem byla spíše skeptická, protože systém výkonu advokátní profese systematickému poskytování neplacených služeb nenahrával. Nicméně i v té době bylo možné pozitivní příklady altruistického přístupu k právnímu řemeslu najít.

Předseda advokátní komory Martin Vychopeň zejména poukázal na neúnosný stav, kdy advokáti jsou nuceni prostřednictvím tzv. určovací agendy suplovat nefunkční systém bezplatné právní pomoci. Připomněl, že po sametové revoluci advokáti dobrovolně jako svůj příspěvek k transformaci společnosti a budování právního státu nabídli možnost na přechodnou dobu dostupnost právní pomoci garantovat. Jak je v našich zeměpisných šířkách zvykem, trvá dočasný stav již 20 let. Mezi účastníky panovala shoda na tom, že existující řešení není vhodné a vyžaduje si zásadní revizi.

Zástupci dvou advokátních kanceláří pak prezentovali konkrétní způsoby, kterými se do poskytování pro bono služeb zapojují. Ať již v rámci širšího konceptu sociální odpovědnosti firem (CSR) nebo jako součást firemní kultury vycházející z dlouhodobého angažmá partnerů při podpoře obecně prospěšných aktivit.

Svůj pohled následně nabídly také neziskové organizace, konkrétně Fokus Praha a pořadatelské Public Interest Lawyers Association. Jejich zástupci popisovali, jakým způsobem spolupracují s advokátními kancelářemi, jaké požadavky na právní služby AK se ze strany neziskových objevují a hodnotili své zkušenosti s dvouletého fungování projektu pro bono centrum. V této části pak jistě nebylo bez zajímavosti, když přítomní advokáti potvrdili, že nedůvěra veřejnosti vůči advokátům a jejich ochotě pomáhat je často zbytečná. Hovořili o tom, že ve většině případů mohou i nemajetný zájemce o právní pomoc či nezisková organizace advokátní služby získat, pokud překonají svůj ostych a najdou odvahu konkrétní advokátní kancelář oslovit.

V závěrečné části pak měli účastníci opět možnost načerpat inspiraci v zahraničí. Paní Dominique Attias z Pařížské advokátní komory mluvila o projektech organizovaných na poli bezplatného poradenství francouzskými advokáty. Zřejmě většinu z přítomných zaujala informace o tom, že pařížští advokáti vysílají do sociálně vyloučených částí města tzv. pro bono autobusy, když správně vycházejí z toho, že mnoho potenciálních klientů se nikdy neodhodlá vstoupit do advokátní kanceláře. Tamas Barabasz z Public Interest Law Institute z Budapešti pak doplnil obrázek o fungování pro bono v Maďarsku a o rozvoji tohoto konceptu v rámci celé Evropy.

Konference tak ve svém celku přinesla různorodé pohledy na to, jakým způsobem pro bono funguje, co by mohlo napomoci jeho propagaci a většímu rozšíření a kde jsou potenciální možnosti spolupráce mezi advokáty a veřejností. Jako témata pro budoucí společné diskuse a konkrétní aktivity vyplynuly zejména systém bezplatné právní pomoci, zvýšení informovanosti veřejnosti o existujících možnostech získat právní pomoc, větší důraz na propojení teorie a praxe na právnických fakultách a posilování povědomí advokátů o tom, že poskytování pro bono služeb je součástí étosu profese.

Mgr. Vítězslav Dohnal,
ředitel PILA, advokát v Táboře

[1] [Public Interest Lawyers Association \(PILA\)](#)

[2] Kompletní program akce najdete [ZDE](#)

Další články:

- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika](#)

systemové podjatosti

- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingsové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [10 otázek pro ... Piotra Adamczyka](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)